

[Poul Møller.]

lavere rente går over den hjemlige private opsparing, der fremkommer derved, at et frivilligt forbrugsafkald og dermed et frivilligt afkald på at efterspørge arbejdskraft kommer til at muliggøre et udvidet forbrug af arbejdskraft ved investeringer, ved igangsætning af fremtidige produktionsmuligheder.

Ud over den voldsomme stigning i det offentlige forbrug har stigningen i de private pengeindkomster spillet en afgørende rolle for det sammenbrud, vi nu står over for. Disse ting har en umiddelbar sammenhæng, fordi den stadige vækst i det offentlige forbrug har medført det bedst mulige klima for en stadig indkomststigning i samfundet. Vi må derfor heller ikke regne med alverden af stabilitet i økonomien, så længe man sorgløst lader de offentlige udgifter stige raskere end landets indkomster. Lønniveauet og indkomstniveauet i det hele taget afhænger vel til en vis grad af det, der kan fastsættes i love og overenskomster og i aftaler, men det afhænger nu mest af efterspørgselspresset. Prisrestriktioner kan vel holde lidt igen på prisstigninger, men de kan ikke standse dem, hvis der er mangel på varer. Det oplevede vi i krigs- og efterkrigsårene. Omvendt har alle kyndige hidtil været enige om, at de turde være komplet overflødige, hvis der er fri import af varer i alle kvaliteter og fyldte lagre, der rigeligt kan tilfredsstille efterspørgslen. På samme måde er det med prisen på arbejdskraften, altså med lønnen. Fremkalder man ved en stadig vækst i de offentlige udgifter, ved et forceret byggeri en meget betydelig mangel på arbejdskraft, kan love og forordninger ikke hindre en fortsat udnyttelse af den gode beskæftigelseskonjunktur i form af stadig stigende priser på arbejdskraften.

Dermed være ikke sagt, at man ikke i en tid, hvor indkomststigningerne har været meget betydelige, kan gøre ret i at søge at bremse op og i hvert fald undgå stigninger, som kan undgås. Det tror vi er nødvendigt, og vi kan derfor kun være tilfreds med, at regeringen har vist vilje til at søge et indgreb i selve indkomstfastsættelsen. Vi har i alt for mange år efter mit partis skøn overladt til organisationerne at fastlægge indkomstniveauet med det resultat, at folketingsbagefter måtte ile med at inddrage

den købekraft, der fremkom ved den frie indkomstfastsættelse. Vi har alt for længe givet organisationerne al for stor magt over landets økonomi, fordi især socialdemokratiet har troet på eller allienfals bøjet sig for organisationernes frie forhandlings- og konfliktret. Socialdemokratiet har hidtil kun villet fravige dette dogme, hvis en arbejdskonflikt havde hærget landet så længe, at regeringsansvaret uafviseligt tvang partiet til et indgreb, men principielt har man indtil nu opretholdt dogmet om den frie strejkeret og om forhandlings- og aftalefrihed.

Jeg hilser med glæde, at dette dogme nu endelig er forladt af det danske socialdemokrati, for det er ganske klart, at med dette lovforslag om forlængelse af overenskomsterne er dette dogme forladt, og det kan vi kun være tilfreds med, men når det forlades, vil jeg dog sige, at vi havde foretrukket, at folketingsret i tide, som vi har foreslået det adskillige gange, havde institueret en anden voldgiftsinstans end statsministeren og folketingsret. Vi havde i en situation som denne haft brug for en uvildig voldgiftsinstans, især hvis man vil lægge op til en løsning, som er samfundsmæssigt forsvarlig.

Det ærede medlem hr. Hans Rasmussen udtalte:

„Fra oppositionspartiernes side kunne vi forvente, at man ville fremsætte forslag om tvungen voldgift mellem parterne, men med de erfaringer, vi har fra disse voldgifter, kunne lønmodtagerne i hvert fald ikke forvente en løsning af overenskomstsituationen efter så relativt tilfredsstillende retningslinjer, som lovforslaget indeholder.“

Det vil sige, at en af fagbevægelsens førstemænd og socialdemokratiets ordfører og næstformand her siger, at det ved at gøre statsministeren til voldgiftsinstans er lykkedes, i hvert fald i første led, selv at få noget mere til fordel for vor samfundsgruppe, til fordel for dem, vi repræsenterer, end vi kunne have fået, hvis vi havde haft en uvildig voldgiftsinstans. Jeg fremhæver disse ord, fordi de er kendetegnende for det, statsministeren kalder den sociale balance i helhedsløsningen. De er kendetegnende for, at det ikke er lykkedes at få den samfundsmæssigt forsvarlige helhedsløsning,